

Balt.

Długość jener p Luda - Burke

ca 65
2548/2

MEMORJALS

T a j n e .

W sprawie projektu neutralizacji Bałtyku. 1/

Dzienniki z da. 1. lutego donoszą, że na Konferencji w Helsingforsie, która ukończyła swoje obrady i która ma się wszczęć znów wkrótce w Rydze, została jednogłośnie przyjęta decyzja o neutralizacji morza Bałtyckiego.

Według zasiągniętych informacji, Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie odebrało o tem jeszcze oficjalnego doniesienia i uważa, że wobec charakteru wyłącznie informacyjnego, który miała Konferencja w Helsingforsie, obowiązujące decyzje nie mogły być na tej Konferencji powzięte.

Jednakże wobec niezwykłej doniosłości danej kwestji dla przyszłości Polski Departament Spraw Morskich musi zaznaczyć do niej już obecnie swoje stanowisko i nie zrobił tego jedynie wskutek przekonania, że taka kwestja nie mogłaby nawet powstać.

Neutralizacja morza oznacza zniesienie wszelkich urządzeń niezbędnych do obrony brzegów i nie utrzymywanie na tem morzu flot bojowych.

W stosunku do morza Bałtyckiego, które łączy się z Morzem Niemieckim przez

- 1/ Kanał Kiloński, znajdujący się całkowicie w posiadaniu Niemiec,
- 2/ Cieśniny W. Belt /Danja/, Mały Belt /Danja/, Sund /Danja i Szwecja/, a następnie Kattegat /Danja i Szwecja/ i Skagerrak /Danja i Norwegja/, z których W. Belt /Danja/ jest jedyną drogą do Bałtyku dla dużych statków - jest jasnym, że w razie jeżeliby wszystkie Państwa Bałtyckie / w tej liczbie i Niemcy, mające prawo do utrzymywania dość silnej eskadry i do utrzymywania fortyfikacji morskich na wschód od Kołobrzegu/ zgodziły się na zneutralizowanie morza, to

62

1/ Denja i Szwecja i Niemcy musiały by się zobowiązać i dać dostateczne gwarancje nie przepuszczenia do Bałtyku w czasie wojny żadnej floty wojennej przeciwko przepuszczeniu do której wypowiedziałyby się jedno z państw Bałtyckich / w tej liczbie i państwo Niemieckie/.

2/ Niemcy powinny być pozbawione prawa utrzymywania floty wojennej również na morzu Niemieckiem, gdyż inaczey podczas wojny mogą bardzo łatwo przerzucić swoje siły morskie przez Kanał Kiloński do Bałtyku, gdzie staną się panami położenia. W stosunku do Polski, Łotwy, Litwy i Estonji nawet i ten warunek nie byłby wystarczającym, gdyż Niemcy, mając lepiej rozwinięty przemysł budowy okrętów i większą liczbę handlowych statków mogłyby zaimprowizować flotyllę uzbrojoną, która wobec stosunkowej bezbronności wyżej wymienionych Państw, mogłaby odegrać rolę potężnej floty bojowej i przerwać wszelki ruch statków handlowych, ustalivszy rzeczywistą blokadę.

Poza tem Niemcy, nie posiadając nawet własnej floty, nie powinny by mieć żadnych sprzymierzeńców poza Bałtykiem, których mogłyby wpuścić przez Kanał Kiloński do tego morza.

Wymienione warunki wskazują na to, że zupełne ogołocenie morza Bałtyckiego z flot wojennych i fortyfikacji nadbrzeżnych będzie wprost szczęściem dla Niemiec, niebezpieczeństwem dla innych Państw Bałtyckich, a dla Polski katastrofą w bliższej albo odleglejszej przyszłości.

Neutralizacja byłaby tylko wtedy możliwą jeżeliby na Bałtyku stale znajdowała się siła morska jakiegokolwiek Państwa, które zobowiązałoby się i dało rzeczywiste gwarancje zwalczania wszelkiej floty wojennej, która chciałaby się przedostać z zewnątrz do Bałtyku.

W związku z tem wspomina się często o Lidze Narodów, lub też Anglii. Pomijając Ligę Narodów należy zaznaczyć

odnośnie do Anglii, że :

1/ Anglja musiałaby stale utrzymywać na Bałtyku eskadrę znacznie silniejszą od Niemieckiej floty wojennej.

Stale, dlatego że inaczej w razie wybuchu wojny z Niemcami flota Niemiecka w parę godzin znalazłaby się na morzu Bałtykiem, a flota Angielska przyszedłaby do cieśnin Duńskich dopiero za parę dni.

Znacznie silniejszą dlatego, że po wybuchu wojny Niemcy bardzo szybko będą w stanie zamknąć wejście do Bałtyku za pomocą min podwodnych, baterji nadbrzeżnych i ustawionych na brzegu aparatów torpedowych / to uznaje i Commander Wharton, Szef angielskiej misji morskiej / i flota Angielska zostanie pozbawiona wszelkich posiłków, tymczasem gdy flota Niemiecka będzie mogła wzbogacać się w nowe okręty i zbudować w krótkim czasie liczne flotylle podwodne -

2/ Akcja floty Angielskiej, nie mogącej liczyć na posiłki z Anglii i nie mogącej ich dostać u Państw Bałtyckich, które skasowawszy floty wojenne nie będą miały odpowiednich warsztatów do budowy okrętów i mechanizmów, będzie z konieczności bardzo ostrożna i wobec tego nieskuteczna.

3/ Wobec konieczności utrzymywania stale floty znacznie silniejszej od Niemieckiej / która według Traktatu Pokoju ma się składać z 6 pancerników, 6 krążowników, 12 kontrtorpedowców i 12 torpedowców nie licząc możliwych jej sojuszników / utrzymywanie to, nawet jeżeliby Anglja się na nie zgodziła, byłoby naturalnie na koszt Państw Bałtyckich z różnorodnymi koncesjami na korzyść Anglii.

Jeżeliby Państwa Bałtyckie utrzymywały swoje własne floty zwłaszcza zawarłszy pomiędzy sobą Konwencję w-morską, byłoby to taniej, skuteczniej i nie zależałoby od przemijających konjunktur politycznych w polityce wielkomocarstwowej.

Wobec powyższego Departament Spraw Morskich zaznacza z całym naciskiem, że:

1/ Neutralizacja absolutna bez stałej, aktywnej gwarancji

jest dla Polski zabójcza, a bardzo korzystna dla Niemiec.

2/ Gwarancja neutralności przez znajdującą się na Bałtyku

flotę Angielską jest ryzykowna i bardzo droga. Flota ta

albo groźba usunięcia jej, mogłaby się stać pozatem nawet

narzędziem dla wywarcia na nas presji ze strony Anglii na

każdym kroku.

Departament zaznacza natomiast, że zneutralizowanie za-

toki Fińskiej byłoby dla Polski, a zwłaszcza dla Finlandji

i Estonji bardzo pożądané. Straciłaby na tem tylko Rosja,

która na taki plan jak również i na neutralizację Bałtyku

nigdy się nie zgodzi. Finlandja zaś i Estonia mając moż -

ność utrzymywania flot po za Fińską zatoką, okazałyby się

względem Rosji w tem samym korzystnem położeniu w jakim

znalazłyby się Niemcy względem Państw Bałtyckich w razie

absolutnego zneutralizowania Bałtyku.

SZEF DEPARTAMENTU DO SPRAW MORSKICH.

NAJWYŻSZE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 2548, dnia 17/12/1918 r.

załącz. Wydział

